

ספר ליקוטי אמרים - אות ח

ושלושה סדרים בראשית נח ולך שעד לידת יצחק הוא חכמה המשפעת לבינה כי נובלות חכמה עליונה תורה (בראשית רבה י"ז, ה') ועצם התורה חכמה לברר הלב שהוא ברצון ה' יתברך, וידוע בכל דבר יש שלוש ראשונות ושבע תחתונות שלוש ראשונות הם המשפיעות, וגם שלוש תחתונות נצח הוד יסוד שבכל פרצוף נעשים מוחין לפרצוף שתחתיו כנודע, והם שלוש פרשיות אלו שהם לימודי חכמה עליונה המשפיעים לבינה שבלב, כי שלוש מיני לימודי חכמה נזכרים בריש פרק אין דורשין (חגיגה י"א ע"ב) מעשה בראשית ומעשה מרכבה וסתרי עריות, פירוש חכמה שבבריאה ובברואים וזהו מעשי בראשית שבפרשת בראשית, וחכמה שבפעולת הנבראים אחר כך להוציא מכח פעולתם ברואים אחרים כמותם, כי לא תוהו בראה שמיזה הוא מצוות דעריות שלימד ה' יתברך דרכים הראויים לזה וזהו חכמת סתרי עריות ולימודים אלו בפרשת נח, שבו נתפרש שתילת העולם והתפרדם למשפחותם ולשבעים אומות ושני דורות דדור המבול ודור הפלגה הם כללות סתרי עריות כי הם נגד תורה שבכתב ותורה שבעל פה, כי בדור המבול היה ראוי להיות מתן תורה כמו שמובא בזהר (ח"ג רט"ז ע"ב) וכמו שאמרו ז"ל (חולין קל"ט ע"ב) על פסוק (בראשית ו', ג') בשגם זה משה וכן עוונם בהוצאת זרע לבטלה ביסוד כידוע בזהר דכתב ביסוד, וכמו שנתבאר במקום אחר דכתיבה דברי תורה הוא תיקון לזה כי הכתב הוא גילוי טיפי חכמה שבמוח לפועל על ידי זה מאסף טיפי מוחו שיצאו לבטלה, כי הכתב הוא להיות לזכרון ושלא יהיה כדבר של בטלה ועל ידי זה מתקבצים נדחי נפשות העשוקות גם כן כטעם ה' צילך:

וכמו כשאדם עוסק בדברי תורה בדיבור הקב"ה יושב ועוסק כנגדו כמו שאמרו ז"ל (תנא דבי אליהו רבה פרק י"ח) כך כשכותב דברי תורה הקב"ה כותבם גם כן, וכתיבת ה' יתברך היינו התהוות נפשות כמו דרך משל תורה שבכתב שאותיותיה הם שורש נפשות בני ישראל כנודע, וכן כל כתיבת תורה שבעל פה שהוא התגלות הגנוז בתורה שבכתב כי כל הנפשות הוא מאותיות ועל ידי מעשה האדם במצוות ועבירות נשתנה צירופם, כמו שכתב בפירוש הראב"ד לספר יצירה (ריש פרק ג') בפירוש שלושה ספרים של צדיקים גמורים וכו' עיין שם, ועל ידי אותם אותיות הנכתבים מידו של הקב"ה נוצרים נפשות, וזה טעם כתב ביסוד שבו הוא כח ההולדה לנפשות חדשות והם אותם הנפשות שיצאו ממנו לבטלה:

ודור המבול הם עצמם דור המדבר כמו שנתבאר במקום אחר ואין אדם עומד על דברי תורה אלא אם כן נכשל כדרשת חז"ל (גיטין מ"ג). דלכן קרא הכתוב דברי תורה מכשלה והמכשלה הזאת וגו' שגם המכשלה הוא דברי תורה מאחר שאין אדם עומד על דברי תורה וכו', והמכשלה דתורה שבכתב הם דור המבול ודתורה שבעל פה הם דור הפלגה שהיה בארץ שנער ששם יסוד תורה שבעל פה בימי אנשי כנסת הגדולה והשלמתו בתלמוד בבלי, שכוחם שפה אחת ודברים אחדים בכח הדיבור רק שהיה דברים חדים בלשון הרע על אלופו של עולם, ומרפא לשון וגו' מאי תקנתיה וכו' (ערכין ט"ו ע"ב) בדיבור בדברי תורה שזהו יסוד תורה שבעל פה, דמשה רבינו ע"ה שהוא יסוד תורה שבכתב נאמר בו לא איש דברים אנכי, וברית הלשון וברית המעור מכוונים זה נגד זה בשניהם כח הנבראים להוציא נבראים אחרים, ברית המעור בפועל ומעשה בגוף וברית הלשון בנפש כטעם את הנפש אשר עשו בחרן וכמו שאמרו (סנהדרין י"ט ע"ב) כל המלמד בן חבירו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו, וגם הוא בפועל בריאת נפשות כמו שנאמר (מלאכי ג', ט"ז) אז נדברו וגו' ויכתב בספר זכרון וגו' שעל ידי הדיבור בדברי תורה הקב"ה כותב בספר זכרון, וכל זכרון דה' יתברך הם נפשות דבני ישראל שהם לזכר עולם נצחי וכתיבתו הוא התולדה כנ"ל:

ושני סיפורים אלו דדור המבול ונח הנבחר מהם לתיקון עולם ולהעמיד השראה לקבל תורה שבכתב המתקנת ומיישרת כח זה ודור הפלגה ואברהם הנבחר מהם, הם כלל החכמות שיש בסתרי עריות שהוא כח פעולת הנבראים כנ"ל, וחכמת מעשה מרכבה הוא בפרשת לך המדבר מגילוי ה' יתברך לאברהם אבינו ע"ה ואיך ה' יתברך רוכב עליו כי האבות הן המרכבה כמו שאמרו בבראשית רבה (פ"ב, ו') ולמדוהו מאברהם ביחוד שם:

...

שלושה כוחות אלו של חכמה בהשפעה היו בשלושה אלו אנשים המדוברים באותן פרשיות, כח חכמת מעשה בראשית נשפע באדם הראשון שהוא הנברא הראשון והכיר את עצמו ומכח זה הכיר חכמה שבכל הנבראים כמו שנאמר (בראשית ב', י"ט) ויבא וגו' כל אשר יקרא וגו' וקריאת השמות הוא מצד הבקאות בחכמת טבע של כל נברא, ודרשו לשנים הם שני בניו קין והבל שהם גם כן שורשי כל הנפשות כמוהו הנודע כי הם ראשית אונו, ונח היה בקי בחכמת סתרי הוצאות נבראים על ידי שנצטוו להכניס כל בעלי חיים וצומח להחיות זרע ודרשה לשלושה בניו, ומהם פירוד האומות ללשונותם שכח כל האומות בזה בקיום העולם במעשיהם ופעולתם שעל זה הוא כל קיום האומות לקיום וישוב העולם לחדש פעולות שונות בנבראים כל אומה פועלת פעולה מיוחד בשבעים כוחות הנפש

כמו שנתבאר במקום אחר:

ואברהם אבינו ע"ה שתי כליותיו כשתי מעינות נובעות חכמה (בראשית רבה צ"ה, ג') דמעשה מרכבה לדעת ולהכיר שאי אפשר לבירה בלא מנהיג הרוכב על כל הבריאה ודרשה לבנו יחידו, ובו התחלת השפעה לבינה שבלב דהיינו לכנסת ישראל שממנו בנין האומה הישראלית המכירים זה בבירור לבבם שהם מרכבה לה' יתברך, מה שאין כן אדם ונח אבות לכל העולם כולו, ומכל מקום גם אברהם אבינו ע"ה נקרא אב המון גוים כי הוא אינו מלידה מבטן זרע ישראל העמוסים מני רחם להיות צור לבבו יתברך שמו בתולדה, שהרי נקרא תחילה לגרים (חגיגה ג'). כי על ידי השתדלותו זכה לבינה שבלב ולהיות נקרא איתן האזרחי (בבא בתרא ט"ו). כאזרח בישראל שהוא איש הישראלי מבטן, וכטעם טל ילדותך שדרשו חז"ל (בראשית רבה ל"ט, ח') על אברהם אבינו ע"ה, אבל עיקרו הוא מצד השגת החכמה יתירה ויש חכמה באומות העולם כמו שאמרו ז"ל (איכה רבה ב', י"ג):

ספר ליקוטי אמרים - אות י

ולכך אברהם אבינו אמר במה אדע כי אירשנה ואמרו ז"ל (מגילה ל"א ע"ב) שמא בני חוטאים ואתה וכו' [וזכר דור המבול ודור הפלגה הם שני דורות דגלות מצרים וגלות בבל ששניהם נגד אברהם, מצרים ידוע ומפורש בתורה וארבע מלכויות גם כן ידוע שהם נגד ארבעה רגלי המרכבה וכמו שנתבאר במקום אחר, ואלה הדורות דבני ישראל הן עצמן גלגולי אותן שני דורות, דור המבול זכו לקבלת התורה שהיה ראוי להיות בדור המבול כמו שמובא בזוהר (ח"ג רט"ז ע"ב), ודור הפלגה גלו למקומן לארץ שנער ושם קיבלו תורה שנית קיימו מה שקיבלו כבר וזכו לתורה שבעל פה עיין לעיל (אות ח')] והיינו שלא היה בטוח על האזרחיות והירושה שאין לה הפסק כי החשיב עצמו לגר שרק אם יהיו לי לעם וגו', ולכך נענש אז ידוע תדע וגו' כי גר יהיה וגו' מאחר שאין לו בטוחות זה בה' יתברך הרי על כרחך דצריך עדיין בירורין על דבר זה:

ספר דובר צדק - פרשת אחרי מות אות ד

כמו שאמרו (סנהדרין כ"ד). במחשכים הושיבני זה תלמודה של בבל שהיא בחושך והעלם אור פני מלך, ובאמת גם כל התלמוד הכל דברי ה' יתברך עצמו רק שהוא בחושך ואינו נגלה ודבר זה עלה בידם מבבל כידוע דבת קול התחיל אז [ובת קול הראשון נמצא בסוטה (ל"ג). בשמעון הצדיק והוא ראש חכמי המשנה ומשיירי אנשי כנסת הגדולה שבכללם חגי זכריה ומלאכי נביאים], כי בבל הוא אחוריים דירושלים וכן המגדל אחוריים דבית המקדש כמו שכתבתי במקום אחר באורך, וכידוע דתרגום הוא אחוריים דלשון הקודש עיין בליקוטי תורה פרשת ואתחנן בסוד שנים מקרא ואחד תרגום יעוין שם באריכות, וכל קול הוא בלשון הקודש כדאיתא בפרק אלו נאמרין (שם) רק בת קול דלא שמועי עבידא היא גם בארמית כידוע דלכן נתקן התרגום לפי שאין מבינים הלשון הקודש (מגילה כ"א ע"ב ברש"י) כי אין הכל מבינים פנים בפנים ותרגום הוא מה שבני אדם מפרשים הלשון הקודש להשמעת בני אדם, ונמצא הוא עצמו הלשון הקודש רק בדרך בת קול וקלא דהדרא שהוא אחורי הקול עצמו דלשון הקודש והוא קרוב ללשון הקודש כמו שאמרו בפסחים פרק האשה (פ"ז ע"ב), והיינו דכל הלשונות נמשכים מלשון הקודש בעת דור הפלגה והמשכה הראשונה הוא ללשון ארמי שהוא הקלא דהדרא מלשון הקודש עצמו ואחר כך שאר הלשונות הם מקלא דהדרא דלשון ארמי שחוזר ומתגלגל הקלא דהדרא עד הולדת שבעים לשון: